

dr. Marko Pavliha

Blodnje tuzemskega Odiseja

*D'où Venons Nous
Que Sommes Nous
Où Allons Nous*
Paul Gauguin (1897)

“Od kod prihajamo / Kdo smo / Kam gremo” je v zgornji levi kotiček svoje eksotične oljne umetnije med bivanjem na Tahitiju zapisal postimpresionist, simbolist in teozof Eugène Henri Paul Gauguin, brez vprašajev, pik, vejic ali klicajev, hlepeč po odrešilnem zlitju mavričnega kontrasta neotipljivega, naravnega, imaginarnega in realnega. Če je mogoče zaupati med mrežju, je sam takole komentiral vilinsko sliko, četudi so besede absolutno preskromne za doživetje barvne rapsodije: “V spodnjem desnem kotu otrok spi in tri ženske sedijo. Dve figuri, odeti v rdeče, si pripovedujeta misli. Velika figura dviga roke in začudeno gleda dve ženski, ki sta tako drzni, da si upata razmišljati o usodi. Oseba v sredi trga plod. Dve mački pri nekem otroku. Bela koza. Neki malik skrivnostno in ritmično privzdignjenih rok, kot je videti, kaže na oni svet. Dekle, ki sedi na tleh, poslušša malika. Starka blizu smrti vse sprejema in se prepušča mislim. Ona zaključuje zgodbo. Čudna bela ptica ob njenih nogah predstavlja odvečnost besed.”

Če nas v teh kriznih časih usoda vendarle zanese v bostonski *Museum of Fine Arts*, opazujmo sliko – brez političnih predsodkov – od desne proti levi, od začetka življenja, mimo dnevne eksistence do starosti in bližnje smrti. Gauguin jo je leta 1898 poslal na razstavo v Pariz, kjer je neki kritik pripomnil, da na velikem platnu ni ničesar, kar bi pojasnjevalo naslovno alegorijo. Slikar je odgovoril, da je njegov sen neulovljiv in ne vsebuje prispevka oziroma, kakor je rekel Mallarmé, “to je glasbena poema, ki

ne potrebuje libreta,” vsebina nekega nestvarnega in nedoumljivega dela je torej prav v tistem, kar ni izraženo, bistvo se dojema onstran barv in besed, saj ni materialne narave.

“Jaz hkrati slikam in sanjam,” je še pristavil, “pred očmi nimam nobene konkretne alegorije, in ko se po končanem delu vprašam: *Od kod prihajamo? Kdo smo? Kam gremo?*, ta misel nima nič več skupnega s platnom, izražena je z besedami, ki so povsem ločene na zidu, na katerega so napisane. To ni naslov, temveč podpis.”

Od kod torej izviramo, kdo smo in kam plujemo? To je bil Gauguinov privzgojeni katekizem, ki ga je skoraj fanatično gnal po družbenih lestvicah in geografskih koordinatah. Kot mornar je prepotoval planetarno oblo, postal je uspešen in bogat borzni posrednik, kot umetnik je hlatal po mirnem pristanu, ki ga ni našel ne v Peruju, ne v Franciji ali na Danskem, niti v Panami ali na karibskem biseru Martiniquu, temveč vsaj delno na Tahitiju in otokih Francoske Polinezije, kjer kljub obupanosti ni umrl od lastnih rok, ampak zaradi srčnega infarkta. Njegovo kolektivno vprašanje v prvi osebi množine poraja večne dileme o izvoru človeške civilizacije, Zemlje, osončja, Mlečne ceste, raztezajočega se univerzuma ali celo neskončnega števila kozmosov. So modri oceani naša prazibelka ali so nas kreirali nezemeljski Nefili ali Anunakki s planeta Nibiru ali babilonski bog Marduk? Kako tesno smo v sorodstvu s plazilci, šimpanzi, gorilami ali delfini, zakaj smo v vsej svoji osupljivosti in genialnosti tako samodestruktivni, kot da nočemo duhovno ujeti tehnološkega napredka? Ali verjamemo, da je v začetku Bog ustvaril nebo in zemljo in naj bi potem bila še svetloba in bil je oblok sredi vodá, ki jih je ločil, in nastali so kopno in morje in zelenilo in bilje, ki rodi seme, in drevje, ki rodi sad po svoji vrsti? Nato naj bi bil večer in bilo je jutro, zgodile so se luči na nebesnem oboku, sonce, mesec in zvezde, zamrgolele so živali, prišla sta človeka po božji podobi, mož in žena, da naj gospodujeta ribam morjá in pticam nebá, živini in vsem zemeljskim zverem in vsej laznini, ki lazi po zemlji, da rodita in se množita, ne da bi jedla biblijski sadež od drevesa spoznanja dobrega in hudega. Ko se je Eva čisto po človeško pustila speljati prekanjeni kači, je zaužila prepovedano jabolko in ga za vsak primer ponudila še Adamu; razprle so se jima srčne oči, spoznala sta, da sta naga, zato sta si sešila smokvine liste, si naredila krila in bila kazensko izgnana iz raja, ki ga *homo sapiens* še vedno obupano išče, hkrati pa je vse bliže vicam in peklu.

Je prav ta izvirmi greh razlog, da nam primanjkuje gandijev, gyatsov, terez, san su čij, mandel, frančiškov in drugih Velikih in da se nam vedno znova zaredijo hitlerji, stalini, huseini, bin ladni, asadi, miloševići in po-

dobni krvoločneži? Mar ni res, da še kar naprej tavamo v brezkončnosti in iščemo pot do idealiziranega, rajskega doma kot denimo Homerjev mitološki junak ali njegov praprapraprapravnuk Flisarjev Odisej? Izumitelj lesenega trojanskega konja je deset let blodil “daleč po svetu okrog, ko sveto je Trojo razrušil, videl je mesta premnogih ljudi, spoznal je njih misli, mnogo gorja je na morju preстал in v srcu trpel je.” Vsem bogovom se je smilil, le Potresniku Pozejdonu ne, kajti “Greh se nikoli ne izplača! Počasnež ujame dirkača!” Z vdano posadko ga je veter gnal vse bliže k deželi Kikoncev v Ismaros, ki so ga zavzeli in uničili ter meščane potolkli, potem so odpluli do libijskih Lotofagov in še naprej do zemlje Kiklopov, brezbožnih ošabnih divjakov z orjaškim Polifemom na čelu, ki ga je nebeški sin Odisej oslepil in ovčje prelisicil. Na otoku Ajoliji mu je bog Eol podaril meh, v katerem so bili varno zaprti vsi vetrovi, razen blagega zefira, ki mu je med plovbo prijazno pihljaj v jadra. Po šestih dneh jih je veter zanesel med ljudožersko ljudstvo Lajstrigonov, od koder se komajda rešijo na otok Ajajo, kjer je domovala čarovnica, lepa nimfa Kirka, ki vrlega bojvnikarja ni zmogla začarati v svinjo. Po letu dni brezskrbnega življenja je ugoden veter pripeljal Odisejevo ladjo v deželo večne noči, kjer so domovali nesrečni Kimerijci, pozneje pa naprej ob toku Okeana do vhoda v podzemlje, v Hadove dvore, kjer se je snidel z Agamemnomom, Ahilom in dušami drugih junakov izpred Troje. Sledile so pustolovščine z mitičnimi pevkami Sirenami, grozljivima pošastma Skilo in Karibdo in čredo sončnega boga Helija, ko je naposled doživel še en brodolom in ga je morje naplavilo na otok Ogigijo (še danes ugibamo, ali je bila to Malta, Madeira ali “naš” Mljet), kjer ga je v votlini zadrževala prelepa pohotna boginja Kalipso. Obljubljala mu je nesmrtnost in večno mladost, on pa je ostal zvest svoji žalostni ženi Penelopi in sinu Telemahu, ki sta se otepala hedonističnih snubcev. Po večinski volji mogočnih bogov se je odtrgal tudi od te nimfomanke in se prek dežele gostoljubnih Fajakov in poslednje skušnjave v podobi dekliško očarljive Navzikae po dvajsetletni odsotnosti končno vrnil v svoje domače kraljestvo Ítaka. Od njegove domovine je dandanes ostal le okoli dvajset kilometrov dolg in sedem kilometrov širok grško-jonski otok z nekaj tisoč prebivalci, zgrajen iz apnenca, večinoma hribovit in gol; zahodna obala je strma in nedostopna, zato je večina naselij na vzhodni strani – si sploh kdo želi tja, razen domačinov, ki nemara hočejo stran, v širni svet?

Vse je mogoče, če nas žene ljubezen.

Tisočletja pozneje je Flisarjev protagonist pozabil, kdo je; v nesreči na Baliju ali nemara v zaporu je izgubil spomin in postal žrtev slavnega avstralskega nevrologa, ki ga pod pretvezo zdravljenja amnezije pošlje po

svetu, da opravlja umazane posle na hipnotični ukaz "Nadaljuj!", kot je Buda odgovoril na vprašanje, kaj je smisel življenja. Sodobni Odisej po sleherni nečednosti in prelivanju krvi zamenja identiteto, saj ima pet potnih listov na različna imena – lahko je Anglež, Avstalec, Šved, Nемеc ali Grk – še eno njegovo simbolično ime pa je Gibanje, ker nenehno potuje. Pripoved se začne z e-sporočili glavnega junaka nevrologu dr. Krauthakerju, ki ga pošlje iz Singapurja; iz dopisa izvemo, da je na plaži v balijski Kuti doživel nesrečo: neki deskar se mu je zaletel v glavo, da se je onesvestil. Ko se zave, ostane brez spominov, *tabula rasa*, kot da je v morje padel z neba, a pomaga mu prav ta zdravnik, kateremu zdaj sporoča, kaj se mu je pripetilo v družbi prostitutke. Ker jo je očitno umoril zaradi "napačne" besede, ki jo je uporabila med mesenim občevanjem ("nadaljuj"...), hladnokrvno zapusti prizorišče, se iz avstralskega gospoda Youngsona prelevi v švedskega Lindgrena in odpotuje v Amsterdam. Potem piše zdravnikovi ženi, s katero je prešuštoval, in razpreda svojo ukleščenost v sedanosti, katero nekaj časa preživlja v klubu lotofagov v naročju pozabe, kjer je edinole mogoče najti "varno zatočišče pred nevihtami in viharji, s katerimi nam polni glave potrošniški svet". Digitalno komunicira z neznanim kleinbilly@yahoo.com, ki ga je izbrskal iz množice virtualnih naslovov, sporočila pošilja tudi samemu sebi, da vodi kratkoročno spominsko evidenco. Medtem prejme navodilo, da naj odpotuje v Manilo, kjer pobije kopico teroristov, osvobodi talce in med pobegom s potapljajoče ladje reši prelepo domačinko, s katero si nato teši slast in strast pri njeni premožni družini v vili Kirka ter ji z ljubeznijo odganja hudiča iz telesa. Dopisuje si s Cassandro in ji izpriča izkušnje s facebookom, kjer je odprl profil na ime Niemand Nobody, nakar se izkaže, da naj bi ga prav ta dama našla na družabnem portalu in ugotovila, da je njen mož. Nenavadna zgodba se nadaljuje, čisti omnibus, pojavi se še sin v Oxfordu in tako naprej, nastopajo tudi karnekagospa@hotmail.com, Bog in še kdo, naj nekaj skrivnosti ostane tudi za vas, čeravno je mojstrstvo tega večdimenzionalnega romana ravno v tem, da ga je nemogoče destilirati v preprosto fabulo.

Jože Horvat je v svoji spremni besedi *alias* meditaciji o identiteti k *Zaćaranemu Odiseju* sijajno nakazal, da je antičnega iskalca dóma zamenjal moderni človek, ki dóma ne pojmuje več enako, ker se brez socialne memorije samoočiščuje skozi pet identitet ter postaja kljub popolni prisotnosti v danem trenutku in posledični indiferentnosti do preteklosti in prihodnosti vse bolj kritičen, obtožujoč in uporen do konkretnih okoliščin, ki jih nadzorujejo zgodovinske avtoritete – "politiki ali cerkveni ljudje". Bržda namerne in posrečene asociacije na antično Odisejo vzbujajo nizozemski lotofagi, vodja teroristov na filipinskem otoku Basilan je

podoben enookemu kiklopu, potrebna Maria je reinkarnirana čarovnica Kirka. Toda naš kibernetični dopisnik/popotnik/morilec/filozof/nihče se kot žrtev manipulacij ne bo nikoli vrnil domov, ali vsaj ne tja, kjer bi se še kdaj počutil doma, čeravno na koncu prispe do hiše na majhnem otoku iz svojih sanj, ki je kot pokopališče ali zadnji pristan obdana s cipresami, preluknjana z golimi odprtinami namesto okni in vrati, na steni ene od soban pa je z nožem vrezan v omet stavek: "In resnično vse gorje, ki je menda globoko v Aherontu, za nas je tu, v tem življenju."

Če nas antični Odisej popelje na magično "fizično" potovanje, Fli-sarjev (z)vabi v labirint naših premišljanj in prepričanj. Oba (vsaj pri meni) vzbujata silovito podoživljanje skoraj pol stoletja starega epskega filma *2001: Vesoljska odiseja* režiserja Stanleyja Kubricka in scenarista Arthurja Clarka, ki se redkobesedno, glasbeno svečano in z osupljivimi kadri sooča s človeško evolucijo, tehnologijo, umetno inteligenco in zunajzemeljskim življenjem. Mar so nam res tuja bitja pomagala – recimo s črnim kvadrastim monolitom –, da smo v pradavnini začeli vihteti kost kot orodje in orožje za lov, spremenjene prehranjevalne navade pa so zaradi vnosa beljakovin pospešile razvoj človeških možganov, ki ostajajo neskončen potencial in neznanka? Smo na nenehnem *tripu* od koncepcije do konca ali reinkarnacije, od primitivnosti do fantastičnega kvantnega vzpona in nazaj, iz sebe, z modrega planeta vse naokoli, do prvotnega izhodišča, kot "Zvezdni otrok" na vesoljni cesti zahodno od raja, od tod do večnosti v neki avgustovski svetlobi, z uro brez kazalcev, gluhi za Wolfejev poziv, da naj se angel vendarle ozre proti domu, zato ne slišimo, komu zvoni. Če že ne znamo izdelati časovnega stroja, se raje posvetimo duhovnemu, ki leti više od vseh vesoljskih ladij in se potaplja globlje od vsake podmornice. Ne vemo, ali smo ptice selivke ali čebele stalnice, begamo za idealnim partnerjem, super službo, toplim domovanjem, zajetnim imetjem in nesmrtnostjo, poskušamo ujeti sanje kot mačka svoj rep, toda v resnici iščemo Sebe. Kaj je Življenje, original ali falsifikat, bo prvemu velikemu poku sledila zadnja implozija?

* * *

Kolektivno iskanje nujno privede do individualnega (*et vice versa*), ki se po Freudovskem scenariju v režiji Woodyja Allena začne s semenskimi padalci, ki se ob zvokih bluesa ustne harmonike pripravljajo na skok v globočino tropskega podnebja, vse do končnega pristajališča, kjer le enega od milijonov živahnih podreptnikov doleti gostoljubnost spogledljivega jajčeca. Potem se dogodi spočetje fetusa in nato znamenita debata med dvojčkoma *pro futuro*, ki se prepirata, ali obstaja življenje po rojstvu

in ali bosta srečala mamó, ki jo sicer še nikoli nista videla, vendar jo lahko slišita, kako poje in boža njun svet. Pesimisti pravijo, da je življenje edina bolezen, ki se vedno konča s smrtjo, zato bi bilo dobro razmisliti o aforizmu markiza de Vauvenarguesa, da nas misel na smrt goljufa, kajti zaradi nje pozablamo živeti. Bivanje pred spočetjem in rojstvom se nam ne zdi tako zelo nemogoče kot tisto, kar sledi fizični smrti, zato se tolažimo z vero, mitologijo, kvantno fiziko ali povsem osebnimi hrepenečimi pojasnili. Herman Hesse je bil prepričan, da je umiranje kot padanje v Jungovo kolektivno nezavedno, od koder se vrnemo v čisto obliko; ni pomembno vedeti, ali onstran tega življenja obstaja še kaj, pomembno je, da opravimo pravo delo. Onstranstvo ni nekaj, kar pride nekoč v času, marveč je onstran časa, je brezčasnost.

“Nerojen sem in zaradi svoje nerojenosti ne morem nikdar umreti,” je razmišljal mojster Eckhart, “zaradi svoje nerojenosti sem večno bil, sem zdaj in bom večno ostal.”

Večina nevrobiologov reducira morebitno dušo in zavest o rojstvu, smrti, življenju in čemer koli na kemične reakcije in biološke strukture, čeprav je že pred dobrim stoletjem Henri Bergson dokazoval nasprotno, da zavest ni zgolj refleksija nevropsiholoških procesov. Resnico morda odstirajo zunajtelesne in obsmrtne izkušnje, o katerih je razglabljal že Platon v *Državi*, zadnjih petdeset let naše ere pa za vodilnega eksperta na tem področju štejejo Raymonda Moodyja, zdravnika in psihiatra. Za pravicatò revolucijo je poskrbel njegov stanovski kolega Eben Alexander, ugleden nevrokirurg in univerzitetni profesor, ki je po sedemdnevni komi zaradi bakterijskega meningitisa čudežno vstal od mrtvih, okreval in izpričal osupljivo popotovanje v onstranske razsežnosti. Čeprav je človeški del možganov (neokorteks) kompletno odpovedal in se izklopil, je doživel nekaj tako nadprvinskega, da mu je ponudilo znanstveni razlog za prepričanje v zavest, dušo po smrti, glede katere je poprej kot pretežna večina zdravnikov le nejeverno odkimaval. V svoji knjigi o “dokazanih nebesih” (*Proof of Heaven: A Neurosurgeon's Journey into the Afterlife*) trdi, da zlasti leva polovica človeških možganov, ki generira naš občutek za racionalnost in ego, ovira naš dostop do višjega znanja in izkušenj, zato se zdaj soočamo z bistvenim obdobjem eksistence, ko bi morali pridobiti več te modrosti še med življenjem v tuzemstvu.

Kirurg opisuje neverjetno odisejado kot sprva tesnobno doživljanje podzemlja, smrdljivega blata ali močvirja, kraljestva črvov in grotesknihi živalskih obrazov, iz katerega ga je povlekla čudovita melodija na krilih živopisnega metulja v spremstvu ženskega angela (ki jo je pozneje prepoznal kot svojo pokojno biološko sestro, ki je ni nikoli srečal na tem

svetu). Tolažila ga je, da je vseskozi ljubljén, da skrbijo zanj in se nima česa bati, ker ne more ničesar storiti narobe. Letel je skozi svečani portal, prek mnogoterih svetov in vesolj, nad prelepimi pokrajinami do jedra, vira, boga in stvarnika, kjer biva večna ljubezen. Večkrat je potoval tja in nazaj, dokler ga niso ljubeči domači s pomočjo sidra ljubezni privlekli nazaj v zemeljsko življenje, kar je obveljalo za medicinski čudež. Ko je po rehabilitaciji zapisoval fantastične vtise, ki za razliko od podobnih pričevanj niso bili povezni z njegovim dotedanjim življenjem in osebamí, ki jih je poznal, je večkrat izpostavil ljubezen kot temelj za vse kot najpomembnejšo znanstveno resnico. Vse se vrti okoli brezpogojne ljubezni ali kot je dejal Alphonse de Lamartine, francoski pisatelj, pesnik in politik, ljubiti zato, da si ljubljén, je človeško, ljubiti zaradi ljubezni same pa je nebeško, *omnia vincit amor* po Vergilu.

“Včasih si prav čestitamo,” je lucidno sanjaril ameriški novelist Nathaniel Hawthorne, “ko se prebudimo iz morastih sanj. Povsem mogoče je tako tudi po smrti.”

* * *

Po primarnem kolektivnem in individualnem tipanju po resnicah brez bele palice in psa je še težje romanje po miselnem, srčnem in duhovnem Caminu, da bi slehernik našel svoj Jaz, ki je hkrati njegov dom, jasli, zatočišče, izhodišče, prizorišče, gledališče, zdravilišče, lovišče, letovišče in morišče. Sreča ni kraj, kamor potujemo, temveč način potovanja, ki nas osmišlja, če vsaj približno poiščemo svojo identiteto, kar ni preprosto, ne nazadnje tudi zaradi silovitega hrepenenja po vnovičnem doživetju doživetega, videnju vidnega in obisku že obiskanega. Je to začaran krog nostalgčnih iluzij preteklosti? Kako naj človek najde pot nazaj k samemu sebi, če se celotno človeštvo razkraja in pogreza v denarno močvaro strohnelih vrednot? Descartes je jadikoval, da optimist resda včasih vidi luč tam, kjer je ni, toda zakaj se pesimistu zdi nujno, da ugasne tudi tiste, ki zares svetijo? Kako naj v šentflorjanski zaplankanosti rešimo mračno dilemo med praznovanjem dneva samostojnosti in enotnosti ter objokovanjem pogrebščine odvisnosti in razklanosti, kar je dobesedno *boxing day* brez nakupovalnih škatel? Kje so “zdraviteljice ranjenih egov”, ki bi bile kot pri Flisarjevem peteroglavcu pripravljene sprejeti “verbalno ejakulacijo s poklicno predanostjo”? Popotnikove destinacije so kot orgazmični cilji, kajti ko jih doseže, se ga po sekundni nebeški omami zopet polasti koprnenje po nečem novem in drugačnem. Občutek sreče je namreč “kot sladka pomaranča, znotraj katere neslišno tiktaka bomba, ki eksplodira v trenutku, ko začutite njeno sladkost”. Če nam uspe z zakletega vrtiljaka

odskočiti, doživimo še kaj več, morebiti *satori*, razsvetljenje, *samadhi* ali epifanijo, v slabšem primeru – žal najpogostejšem – pa nam prejšnjo vrtoglavo izpodrine depresivna omotica. Kot začaranega Odiseja nas utegne v odsotnosti podatkov na koncu domišljija pripeljati do odgovora na vprašanje, v katero smer bi se morali odpraviti, da pridemo domov v duševni mir – *ataraxio*, pravzaprav je to naloga fantazije v naročju ljubezni, *agape*, *ludus*, *storge*, *pragma*, *mania*, *eros*, *philosophia perennis*. Je dom zdaj in tukaj, kjer nam je lepo, je naše življenje to, kar živimo? Kdo ve, še zlasti, če so za pravo dejanje ljubezni potrebne razmere, ki ljubezni niso naklonjene, torej nekaj, česar po človeški egoistični razglašenosti nočemo.

“Saj veste, gospod Krauthaker: odnosi med ljudmi so najmanj boleči, kadar vsak ve, kaj daje in kaj pričakuje.” *Fellatio yes, coitus no?* Kozarec slastnega *pinota noir*, Krauthaker iz Kutjeva v družbi razuzdane mladenke ali spokojen večer s soprogo ob toplem kaminu? Mar tudi vi tekoče govorite veliko jezikov, vendar ne znate povedati nič pametnega v nobenem od njih? Smo vsi “utelešenje paradigme poti”, zakaj ne bi kot Flisarjev lik postali Nekdo, če že mislimo, da smo Nihče, mar je mogoče umetno ustvariti to, kar nosimo v sebi in za kar smo izumili različna imena, denimo duševnost, duša, razum, spomin, mentalni stroj, osebnost, zavest o sebi? Mogoče se bomo pravemu jazu uspeli približati s pomočjo samonadzora, navad in ritualov, če nas ne bodo prej ujele pasti ubijalske rutine in nihilizem “jazjaz generacije”, medtem ko bodo odrešeni zgolj pasli zijala. Kar se mene tiče, sem takisto pripravljen pisati Omnipotentnemu na GospodBog@gmail.com, če bo kaj zaleglo in če imam točen e-naslov, ki ga tako in tako kdo nadzira in filtrira. Seveda tudi jaz upam, da je On posebljena ljubezen in odpuščanje, a istočasno ne razumem, tako kot pisatelj ne, zakaj je svet izgubil spomin in padel s tečajev, zakaj je *out of joint*, zakaj je prepojen s cinizmom, pohlepom, brezbrizno krutostjo in prepreden z lažmi postal karikatura tistega, kar je Bog imel v mislih.

“Skoraj vsi razmišljamo predvsem o tem,” razmišlja Odisej 21. stoletja našega štetja po Kristusu, “kaj nam svet dolguje, in le redki med nami o tem, kako srečni smo, da imamo to, kar imamo,” pri tem pa previsoko cenimo “tisto, kar moramo plačati, in prenizko tisto, kar drugi plačajo nam.” Pozabili smo, kaj pomeni biti človek, vsi prejemamo diktate nevidnih krauthakerjev in jih ubogljivo izpolnjujemo, ker moramo preživeti in se ne znamo ali ne zmoremo upreti. Samo spomin ustvarja tisto, čemur pravimo identiteta, hkrati pa “razgalja iluzijo celovitega 'jaza', kajti spomin ni stvar, entiteta, ampak proces, ki spreminja in *preureja* podobe, ko jih pobira iz skladišč v možganih,” kjer lahko pride do množice kratkih

stikov. Nas kot domnevne predstavnike najbolj razvitega *speciosa* poleg iztrebljevalske (j)etike muči tudi anterogradna, retrogradna, histerična ali transglobalna amnezija? Bi si želeli, da nam z “operacijo” povrnejo spomin in z njim neokrnjeno zavest o človeštvu, ki mu je imanentno nenehno trpljenje? Ali raje čislamo bolečino praznine idej, teorij, naporov, ambicij in želja, ki jo lajšamo z osredotočenjem na zdajšnji trenutek?

“Najti samega sebe, tisti pravi 'jaz', ki leži pod ali za vsem, kar nam je bilo privzgojeno,” piše Flisar, “bi moral biti cilj vsakogar, ki ima v sebi dovolj globine, da ob takem vprašanju ne skomigne.” Tudi jaz še vedno verjamem, “da na svetu živi vsaj peščica ljudi, ki jim je pravičnost, temelječa na srcu in zdravi pameti, ne pa zgolj in samo na črki zakona, najvišja vrednota.”

Sva med njimi tudi ti in jaz, dragi ego@yahoo.com?

* * *

Lupim se kot čebula in luščim večplastno rjavkasto lupino, da se dokopljem do bele plastnate sredice, ki mi solzi oči. Jokam, torej sem, čutim in ljubim in zavidam in privoščim in sočustvujem in hlepim in trpim in pišem in berem in kompliciram in težim in si želim, da bi mi ljudje ploskali in me navdušeno oboževali in spoštovali, da bi imel ravno prav in da bi vselej vedrega duha kot kak pavliha le dobro znal. Kljub mrgolenju prahu tudi jaz – čeprav to nisem jaz – nadaljujem misijo nekega zbeganega tuzemskega potomca Laertesovega Odiseja in njegove Penelope na koncertnem odru življenja, kjer vse do Orionu odmeva čudovita *symphonia poetica*. Na tisoč in eni poti južno od severa kot naš literarni prerok in popotnik v kraljestvu senc, na temni strani svetlobe na lovu na lovca umiram v ogledalu in v tem norem življenju iščem muzo, morebiti noro Noro ali dekle, ki bi raje bilo drugje. So to zgodbe s poti, je šlo potovanje predaleč, sem le opazovalec na zlati obali ali velika žival samote v akvariju, ki je oglušela od utripanja iztrohnjenega srca? Na poti v nebesa sem se oglasil v peklu, kjer začuda ni hudičevo vroče, temveč dantejevsko zmrzujoče, zatorej me zanima, kdaj bom popil čaj s kraljico kostanjeve krone, ki bi prav meni, tantre že(l)jnemu čarovnikovemu vajencu, podarila poslednjo nedolžnost? Mogoče nikoli, se bodo prej pripetile ljubezni tri in ena smrt ali nemara sončne pege na enajstem planetu? Oh, ta naglavisvet, še sodniška zgradba je kot ukradena hiša, mimo katere korakajo vojaki ob koncu vojne. Padamo, padamo med prizori komedije o koncu sveta, toda jutri bo lepše, ko nimfa umre in ko se med angleškim poletjem za vikend v Brightonu vrne moj stric iz Amerike. Kaj pa Leonardo, Tristan

in Izolda, Šakuntala in Antigona, so zdaj spet tu ali niso bili nikoli, *t(w)obe(er) or not drinking at all?* Vzemi me v roke, Alica v novi deželi, dovoli svojemu Pikpokcu, da postanem svetovni prvak vsaj v nečem, če se že v besedovanju ne morem kosati z idolom iz 7D-tehnike.

Nadaljujem torej življenje, brez nasilja in drugih nehumanih zlorab, izključno v imenu človekovega dostojanstva, kar je predpogoj, da bodo moje in tvoje in vaše in naše in njihove turistične blodnje povišane v rajski polet prvega razreda.